

351074 "351074 Binnenklimaat en Energieprestatie"**Besluit BC Bouw inzake bezwaar NEN 1087**

Document type: Other committee document

Datum van document: 2021-10-01

Reactie NL: INFO

Opmerking secretaris:

E-mailadres secretariaat: katrien.volleman@nen.nl

Commissie webadres: <https://isolutions.iso.org/ecom/livelink/open/34189466>

Besluit van de beleidscommissie Bouw inzake bezwaren tegen publicatie van NEN 1087:2020

Met mandaat van de beleidscommissie Bouw heeft een klein comité gesprekken gevoerd met de bezwaarmakers, een vertegenwoordiging van de normcommissie en de rapporteur.

Beschouwing van het klein comité:

1. De bezwaarmakers hebben nog een niet verwaarloosbaar aantal inhoudelijke bezwaren. Om al die bezwaren weg te nemen zou de norm nog ingrijpend moeten worden gewijzigd.
2. Het klein comité heeft daarom gepoogd de discussie te concentreren rond een drietal thema's, maar is er niet in geslaagd de discussie daartoe te beperken.
3. Door de NC is de vraag opgeworpen of de BC zich wel mag bemoeien met de inhoud van de norm. Is dit niet voorbehouden aan de NC?
4. De BC heeft aangegeven dat statuten en huishoudelijk reglement bemoeienis van de BC aangaande de inhoud van de norm niet uitsluiten.
5. Het klein comité heeft gevraagd hoe NEN de NC en de rapporteur kan ondersteunen bij een proces om met de bezwaarmakers tot een compromistekst te komen.
6. Hierop werd door NC vertegenwoordiging en door de rapporteur aangegeven dat zij zichzelf hiertoe niet meer in staat achten. De norm die dan zou ontstaan staat te ver af van de gedachte waarmee de herziening van de norm gestart is.
7. Bezwaarmakers en leden van de NC tonen een grote betrokkenheid en hebben grote inspanningen geleverd om tot een eindresultaat te komen. Tegelijkertijd zijn er veel emoties ontstaan die verhoudingen op scherp gezet hebben en is consensusvorming niet mogelijk gebleken.

Op basis van bovenstaande beschouwing en het gesprek hierover tijdens de vergadering van dinsdag 14 september jl. besluit de beleidscommissie Bouw als volgt:

Gezien het ontbreken van consensus kan OntwerpNEN 1087:2020 niet worden gepubliceerd.

In het vervolg van dit document worden de overwegingen weergegeven die hebben geleid tot dit besluit en worden adviezen geformuleerd om met een aangepast proces de actualisatie van deze norm eventueel te vervolgen.

Daarnaast raakt dit traject aan een breder onderliggend vraagstuk rond normen die worden aangestuurd in wet- en regelgeving en andersom de verwijzing in normen naar wet- en regelgeving. Ook hierover worden in dit document adviezen van een meer generieke aard gedaan.

Analyse van de thematiek

Het gegeven dat de NEN 1087 wordt aangewezen door het Bouwbesluit is een complicerende factor gebleken. De vernieuwing van de norm om deze aan te laten sluiten op de ontwikkelingen van gebouwen onder invloed van de wijziging van de regelgeving op andere gebieden kan eigenlijk niet goed worden vormgegeven zonder ook de wettelijke eisen te beschouwen. De aanwijzing door het bouwbesluit betekent vanwege het dan dwingende karakter van de norm dat de wijzigingen een directe invloed kunnen hebben op het marktaandeel van leveranciers van (componenten van) ventilatiesystemen. Dit leent zich dus niet voor een normalisatieproces waarbij partijen betrokken zijn die mogelijk schade ondervinden van de voorgestelde wijzigingen.

Omdat het normalisatieproces lang heeft geduurd en er ten gevolge van compromissen veel van de bedoelde vernieuwing niet is geslaagd maakt het doorzetten van het proces op basis van de nu voorliggende 2020 versie van de norm niet voor de hand liggend, mede ook gezien het voortschrijdend inzicht van het afgelopen jaar als het gaat om de invloed van ventilatie op de verspreiding van infectieziekten.

Er lopen drie trajecten door elkaar.

1. De wens om verbeteringen van bestaande normen door te voeren die door de wetgever als verbeterde normen kunnen worden aangewezen als een bepalingsmethode voor de bestaande wetgeving.
En daarmee samenhangend de wens om te beschikken over nieuwe normen die de wetgever zou kunnen gebruiken als ondersteunende normen ter aanwijzing in aangepaste wetgeving voor bestaande en nieuwe bouwwerken.
2. De wens om (een) nieuwe norm(en) te schrijven met het doel partijen in staat te stellen vrijwillig te kiezen voor betere ventilatiesystemen die de gebruikers van de bouwwerken meer comfort bieden, gezonder zijn en/of het energieverbruik verlagen, rekening houdend met de voortschrijdende inzichten, zulks ter afweging van de eigenaar/opdrachtgever. Deze normen kunnen desgewenst specifiek zijn voor bepaalde type ventilatiesystemen en keuze opties bevatten. Hierdoor kan eenvoudiger consensus worden bereikt.
3. De wens om een wijziging van het huidige bouwbesluit door te voeren met het doel de voorgeschreven wettelijke minimeisen voor bestaande bouw en nieuwbouw aan te passen.

Het fenomeen dat in normen, die bedoeld zijn als bepalingsmethode of als het vertalen van Nederlandse eisen naar Europese classificaties bij een herziening een wijziging van het eiseniveau inhouden is niet nieuw. Het is echter wel in strijd met de opzet van het Bouwbesluit. Het Bouwbesluit moet de eisen bevatten en normen de bepalingsmethode. Door het gekozen traject wordt het maken van beleid op het gebied van veiligheid en gezondheid feitelijk gedelegeerd aan de normcommissie. Dit is om meerdere redenen ongewenst. Het verstoort (vrijwillige) normalisatieprocessen en onttrekt de beleidskeuze over te gaan tot een ander eiseniveau aan controle door het parlement.

In deze casus is achteraf gebleken dat het onvermijdelijk was dat uitvoering van het normalisatietraject conform het 'programma van eisen' (RANDVOORWAARDEN EN

UITGANGSPUNTEN HERZIENING VENTILATIENORMEN NEN1087/8087 van 11-05-2011) via de norm tot een wijziging van de wettelijke eisen zou leiden en daarmee tot blijvende weerstand tegen de norm bij mogelijk benadeelde marktpartijen.

De beleidscommissie Bouw adviseert voorts:

A. Dat NEN met BZK in gesprek gaat, met als doel:

1. Het verkrijgen van helderheid over de rol en verantwoordelijkheid van zowel NEN als BZK bij het tot stand komen van normen die worden aangewezen in het Bouwbesluit;
2. het maken van afspraken en opstellen van uitgangspunten voor vergelijkbare lopende en nieuwe trajecten om vergelijkbare situaties in het vervolg te voorkomen;
3. bespreking en besluitvorming over het vervolg van dit traject.

Ad. A.1. en A.2.: De beleidscommissie Bouw adviseert om bij het opstellen of herzien van door wetgeving aangewezen normen vooraf onderzoek te doen of dit gevolgen heeft voor de in de wet op te nemen grenswaarden. Als dat het geval blijkt te zijn, adviseert de beleidscommissie Bouw in de norm alleen de bepalingmethode op te nemen en het aan de wetgever te laten om op basis van de bepalingmethode beleidskeuzes te maken over de hoogte van de in de wet op te nemen grenswaarden.

B. De volgende adviezen mee te nemen bij de afwegingen voor het vervolg van het traject rond NEN 1087:

1. Starten van een pre-normatief traject:
  - Pre-normatief onderzoek. Doel van dit onderzoek is het maken van een raamwerk voor een nieuwe norm en het inzichtelijk maken van de daarvoor benodigde beleidskeuzes inclusief een regeleffectrapportage.
  - Het maken van beleidskeuzes door BZK.
  - Het opstellen van een nieuwe norm op basis van het pre-normatieve onderzoek en de gemaakte beleidskeuzes.
2. Apart uitvoeren van de drie trajecten verschillende normen of norm delen:
  - Nagaan of voor de bestaande normen consensus is te bereiken voor aanpassingen van de normen die de bestaande wetgeving beter ondersteunt en de bewijslast van het voldoen aan het huidige bouwbesluit eenduidiger maakt.
  - Nagaan of er draagvlak is voor normen die partijen in staat te stellen vrijwillig te kiezen voor betere ventilatiesystemen. Om draagvlak te bevorderen kan de norm per type ventilatiesysteem worden gemaakt en kunnen een aantal door de opdrachtgever te bepalen keuze opties worden aangegeven.
  - De wetgever kan de wetgeving aanpassen en tevens verwijzen naar de onder 2) genoemde normen. Daarbij kan de wetgever bepaalde ventilatiesystemen of

keuze opties uitsluiten bij nieuwbouw.

3. Tenslotte adviseert de beleidscommissie Bouw NEN om voorzitters / secretarissen van normcommissies of werkgroepen de mogelijkheid te bieden om hulp in te roepen als de intermenselijke verhoudingen in een normcommissie verzuren waardoor niet meer zakelijk en inhoudelijk wordt gediscussieerd en het bereiken van consensus en voldoende maatschappelijk draagvlak ernstig wordt belemmerd. Het verdient aanbeveling om in geval van een interventie iemand van buiten de NEN-organisatie en buiten het werkveld van de normcommissie in te zetten.
Ook wordt NEN geadviseerd de inzichten ontstaan in deze casus te documenteren om deze zo beschikbaar te maken voor de betrokkenen bij komende bezwaarprocedures.
Tot slot adviseert de Beleidscommissie Bouw de bezwaarprocedure gedetailleerder uit te werken in het huishoudelijk reglement.

Delft 30 september 2021

Beleidscommissie Bouw

Johan Koudijs

Voorzitter